

Rolnummer 5481
Arrest nr. 143/2014 van 9 oktober 2014

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de wet van 11 april 2012 tot wijziging van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening wat de toegelaten afwijkingen betreft, ingesteld door de bvba « Arpit » en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 13 september 2012 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 14 september 2012, is beroep tot vernietiging ingesteld van de wet van 11 april 2012 tot wijziging van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening wat de toegelaten afwijkingen betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 27 april 2012, tweede editie) door de bvba « Arpit », de eenmanszaak « Night Walker » en de bvba « Neelam », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Van Swygenhoven en Mr. H. Lamon, advocaten bij de balie te Hasselt.

Bij tussenarrest nr. 113/2013 van 31 juli 2013, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 21 oktober 2013, heeft het Hof beslist het onderzoek van onderhavige zaak op te schorten totdat het Hof zal hebben geantwoord op de prejudiciële vraag in de zaak nr. 5232.

Bij tussenarrest nr. 119/2012 van 18 oktober 2012 werd in de zaak nr. 5232 een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Bij arrest van 8 mei 2014 in de zaak C-483/12 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie op de vraag geantwoord.

Bij beschikking van 18 juni 2014 heeft het Hof de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 9 juli 2014, na de partijen te hebben uitgenodigd om, in een uiterlijk op 7 juli 2014 in te dienen aanvullende memorie, waarvan ze een kopie laten toekomen aan de andere partijen binnen dezelfde termijn, hun eventuele opmerkingen te formuleren naar aanleiding van voormeld arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 8 mei 2014.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- de verzoekende partijen;
- de bvba « Kisado », de bvba « Jetta », de bvba « Chiandro » en de bvba « FRM Mobility Center Restoshop », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. H. Van Gompel en Mr. K. Vaes, advocaten bij de balie te Hasselt;
- de Waalse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Lemmens, advocaat bij de balie te Luik;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. J.-F. De Bock en Mr. V. De Schepper, advocaten bij de balie te Brussel.

Op de openbare terechtzitting van 9 juli 2014 :

- zijn verschenen :
- . Mr. F. Van Swygenhoven, tevens *loco* Mr. H. Lamon, voor de verzoekende partijen;

. Mr. K. Vanthoor, advocaat bij de balie te Hasselt, *loco* Mr. H. Van Gompel en Mr. K. Vaes, voor de bvba « Kisado », de bvba « Jetta », de bvba « Chiandro » en de bvba « FRM Mobility Center Restoshop »;

. Mr. V. De Schepper, tevens *loco* Mr. J.-F. De Bock, voor de Ministerraad;

. Mr. E. Kiehl, advocaat bij de balie te Luik, *loco* Mr. E. Lemmens, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en J.-P. Moerman verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1. De verzoekende partijen, die zich beroepen op hun hoedanigheid van uitbaters van nachtwinkels, vorderen de gehele vernietiging van de wet van 11 april 2012 tot wijziging van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening wat de toegelaten afwijkingen betreft (hierna : de wet van 11 april 2012).

Zij voeren in een enig middel de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en van « de fundamentele vrijheden, in het bijzonder uitgedrukt in de artikelen 7 en 14 van het EVRM en de artikelen 9, 15 en 26 van het BUPO-verdrag ».

Zij klagen aan dat de bestreden wet van 11 april 2012 ertoe strekt bepaalde ondernemingsvormen ertoe in staat te stellen gebruik te maken van uitzonderingen op de regels inzake de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening. Daarbij wordt een onverantwoord verschil in behandeling ingevoerd tussen private personen onderling, terwijl het gelijkheidsbeginsel vereist dat eenieder die in een zelfde situatie wordt geplaatst, op een zelfde manier moet worden behandeld.

De verzoekende partijen betogen dat een tankstation dat niet is gelegen aan een autosnelweg, zich thans kan beroepen op de gewijzigde uitzonderingsbepaling om een winkel uit te baten, zonder enige beperking inzake aanbod, oppervlakte of openingsuren.

In het verleden werd ter verantwoording van de beperkingen voor nachtwinkels steevast verwezen naar de eventuele overlast die zij zouden veroorzaken. Thans legt de wetgever geen soortgelijke beperkingen op voor winkels verbonden aan een tankstation, hoewel het risico op overlast hetzelfde is.

A.2. De bvba « Kisado », de bvba « Jetta », de bvba « Chiandro » en de bvba « FRM Mobility Center Restoshop », tussenkommende partijen, voeren aan dat al in het oorspronkelijke artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 was voorzien in vijf categorieën van uitzonderingen, waaronder de tankstations bedoeld in artikel 16, § 2, c), van die wet.

De bestreden wet bevestigt die uitzonderingen en maakt een einde aan enkele discussies over de interpretatie van de wettekst. Die wet veroorzaakt niet het aangeklaagde verschil in behandeling. Zij beoogt enkele verduidelijkingen te geven, meer bepaald hoe de 50 pct. omzeldrempel moet worden bepaald om van een hoofdactiviteit te kunnen spreken, maar daartegen hebben de verzoekende partijen geen grieven geformuleerd.

Voor de tussenkomenende partijen kunnen de verzoekende partijen geen aanspraak maken op een gelijke behandeling. De activiteiten van nachtwinkels en tankstations verschillen in ieder geval.

De bewering dat de overlast van nachtwinkels en die van tankstations gelijk zou zijn, wordt volgens de tussenkomenende partijen niet hard gemaakt. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 november 2006 was integendeel enkel sprake van overlast door nachtwinkels en daarom werd voorzien in de mogelijkheid voor gemeenten om nadere regels uit te vaardigen wat de openingsuren voor nachtwinkels betreft.

De tussenkomenende partijen zijn van mening dat er geen sprake is van gelijke situaties en dat een onderzoek naar een objectieve en redelijke verantwoording van het verschil in behandeling in beginsel niet nodig is. In artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 gaat het in ieder geval om specifieke productgroepen waarvan de wetgever discretionair kon oordelen dat daarvoor uitzonderingen nodig waren wat de sluitingsuren en de zondagsrust betreft. De wetgever streefde hoe dan ook een legitiem doel na.

A.3. De Waalse Regering stelt dat de wet van 11 april 2012 enkel tot doel heeft de rechtsonzekerheid te verhelpen die was ontstaan door divergente rechtspraak over de wijze waarop de 50 pct. van de jaarlijkse omzet voor de in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 bedoelde bedrijfspcategorieën moet worden berekend. Zij merkt op dat de verzoekende partijen geen grieven uiten tegen de wijze van berekening van die omzet.

Volgens de Waalse Regering is op de kritiek van de verzoekende partijen al geantwoord tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 november 2006. Overigens zou hun kritiek blijven bestaan na een vernietiging van de thans bestreden wet van 11 april 2012.

In ondergeschikte orde betoogt de Waalse Regering dat nachtwinkels niet vergelijkbaar zijn met een van de in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 bedoelde categorieën van bedrijven, die specifieke producten verkopen.

De Waalse Regering is voorts van mening dat de bestreden wet van 11 april 2012 een legitiem doel nastreeft dat erin bestaat de rechtsonzekerheid te verhelpen en dat de wetgever vermocht rekening te houden met de overlast die nachtwinkels soms teweegbrengen. De verzoekende partijen stellen ten onrechte dat de wetgever in 2012 enkel rekening heeft gehouden met de overlast in de nabijheid van nachtwinkels.

Volgens de Waalse Regering heeft de wetgever daarentegen rekening willen houden met de divergentie in de rechtspraak en met de noden en de socio-economische evolutie van de samenleving.

A.4. De Ministerraad voert aan dat een nachtwinkel en een winkel verbonden aan een tankstation zich vanwege het aanbod van producten en de ligging niet in vergelijkbare situaties bevinden wat de sluitingsuren en de wekelijkse rustdag betreft.

In ondergeschikte orde betoogt de Ministerraad dat het verschil in behandeling berust op een objectief criterium en dat het legitiem is een evenwicht te willen nastreven tussen de belangen van verbruikers en het welzijn van de werknemers in de betrokken sector.

Volgens de Ministerraad is het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de wet van 10 november 2006 pertinent en evenredig ten aanzien van het beoogde doel. De Ministerraad verwijst daarbij naar het arrest nr. 35/92 van 7 mei 1992 en maakt daaruit op dat het Hof al heeft geoordeeld dat het criterium van de lokalisatie van een verkooppunt op of buiten het domein van de autosnelwegen verantwoord is.

A.5. De verzoekende partijen antwoorden dat, in tegenstelling tot wat de Ministerraad stelt, te dezen niet het verschil in behandeling ten aanzien van tankstations op autosnelwegen aan de orde is.

De verzoekende partijen merken op dat een aantal voorwaarden die in de wet van 10 november 2006 nog als pertinent konden worden beschouwd, door de bestreden wet van 11 april 2012 zijn opgeheven, zodat er nu een onverantwoord verschil in behandeling is.

Er is geen reden om nachtwinkels aan strengere voorwaarden te onderwerpen dan winkels die dag en nacht open zijn enkel en alleen omdat ze zijn verbonden aan een tankstation dat niet aan een autosnelweg is gelegen.

Het is juist dat een uitbater van een nachtwinkel kan kiezen wanneer de wekelijkse rustdag wordt genomen, maar dat verantwoordt niet dat de uitbater van een winkel die is verbonden aan een tankstation dat niet aan een autosnelweg is gelegen, geen rustdag in acht moet nemen.

A.6. De tussenkommende partijen zijn van mening dat de nachtwinkels zich niet in een situatie bevinden die soortgelijk is aan die van de vijf categorieën van handelszaken bedoeld in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006, met volgende categorieën van producten :

- « a) kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij;
- b) dragers van audiovisuele werken en videospelen, alsook de verhuur ervan;
- c) brandstof en olie voor autovoertuigen;
- d) consumptie-ijs in individuele porties;
- e) voedingswaren die in de vestigingseenheid worden bereid en er niet worden verbruikt ».

De tussenkommende partijen merken op dat de wet van 11 april 2012 niets verandert aan de regeling voor de nachtwinkels in artikel 6 van de wet van 10 november 2006.

Voor tankstations die de afwijking willen genieten, moet de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen de hoofdactiviteit zijn. In die zin is de situatie van de winkel verbonden aan een tankstation wezenlijk verschillend van die van een nachtwinkel, waarvan de enige activiteit bestaat in de verkoop van algemene voedingswaren en huishoudelijke artikelen.

Hoewel een onderzoek naar een verantwoording voor het verschil in behandeling in beginsel niet nodig is aangezien er geen sprake is van gelijke situaties, stellen de tussenkommende partijen dat die verantwoording al blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 november 2006. Die verantwoording blijft *mutatis mutandis* gelden in zoverre de wet van 11 april 2012 enkel een verduidelijking behelst van het bestaande artikel 16, § 2, van de eerstgenoemde wet.

De tussenkommende partijen betogen nog dat de wetgever een legitieme doelstelling nastreefde door een einde te willen maken aan de tegenstrijdige rechtspraak en rechtszekerheid te brengen. Het was geenszins de bedoeling om de nachtwinkels negatief te beïnvloeden.

A.7. De Waalse Regering voert aan dat de bestreden wet van 11 april 2012 enkel tot doel heeft te preciseren hoe de grens van 50 pct. van de jaarlijkse omzet moet worden bepaald en, aanvullend, enkele andere voorwaarden op te heffen (onder meer wat de reclame en de beperking wat de keuze van producten betreft).

In zoverre de verzoekende partijen aanvoeren dat de tankstations met aanpalende winkel voordeel hebben bij die opheffing en thans reclame mogen maken voor andere activiteiten en producten en niet meer zo beperkt zijn in de soorten producten die zij aanbieden, voeren zij volgens de Waalse Regering grieven aan die niet in het verzoekschrift voorkomen.

In wezen kritiseren de verzoekende partijen een louter feitelijke situatie, meer bepaald de mogelijkheid om al dan niet de grens van 50 pct. van de jaarlijkse omzet te bereiken.

Voor de Waalse Regering hebben de grieven van de verzoekende partijen derhalve betrekking ofwel op die grens, die voor iedereen geldt, ofwel op een verschil in behandeling dat al voortvloeit uit de wet van 10 november 2006.

A.8. In zijn memorie van wederantwoord stelt de Ministerraad vast dat de verzoekende partijen beweren dat niet alleen in de buurt van nachtwinkels overlast voorkomt, maar dat zij niet aantonen dat er ook overlast is bij vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit bestaat in de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen.

Voor de Ministerraad volgt uit de bewering van de verzoekende partijen dat zulke vestigingseenheden in de nabijheid van nachtwinkels kunnen zijn gelokaliseerd, nog niet dat beide ondernemingen zich in een vergelijkbare situatie zouden bevinden.

Ook de stelling dat beide ondernemingen dezelfde activiteit uitoefenen, is volgens de Ministerraad onjuist. De hoofdactiviteit van de eerste soort onderneming is de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen. Nachtwinkels verkopen geen brandstof en olie voor autovoertuigen.

De Ministerraad besluit dat de betrokken categorieën van ondernemingen zich niet in vergelijkbare situaties bevinden.

In ondergeschikte orde betoogt de Ministerraad dat het aangeklaagde verschil in behandeling al voortvloeit uit de wet van 10 november 2006 en is gebaseerd op een objectief criterium van onderscheid. Die wet beoogt een legitiem doel dat erin bestaat een evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de verbruikers en het welzijn van de werknemers in de handelsector. De specifieke regeling voor de nachtwinkels is ingegeven door het risico van overlast dat die winkels soms veroorzaken en beantwoordt aan de behoeften van de consument en de nood aan maatschappelijke rust in de gemeenten.

Ook de bestreden wet van 11 april 2012 streeft een legitiem doel na, daar zij een verduidelijking van de wet van 10 november 2006 beoogt. De bestreden wet verduidelijkt het begrip hoofdactiviteit door te bepalen dat de hoofdactiviteit bestaat in de verkoop van een productgroep die minstens 50 pct. van de jaarlijkse omzet vertegenwoordigt. Uit die verduidelijking kan volgens de Ministerraad in geen enkel opzicht worden afgeleid dat men daarmee beperkingen zou willen opheffen.

Voor het overige is de maatregel naar de mening van de Ministerraad proportioneel met het beoogde doel. De uitbater van een nachtwinkel kan kiezen wanneer hij zijn wekelijkse rustdag neemt en bovendien kan door het college van burgemeester en schepenen (artikel 15) of door de Koning (artikel 16, § 3) een afwijking worden toegestaan op de verplichte sluitingsuren of op de wekelijkse rustdag.

De Ministerraad benadrukt dat de wetgever in het raam van zijn discretionaire bevoegdheid heeft geoordeeld dat onder meer voor vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit bestaat in de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen, de wekelijkse rustdag en de verplichte sluitingsuren niet van toepassing zijn, daar het algemeen nut en de economische noodwendigheden alsook de belangen van de consument dat vereisen. Het feit dat die uitzondering niet van toepassing is op nachtwinkels, is niet onevenredig, onder meer omdat voor hen een specifieke regeling is getroffen.

A.9. In hun aanvullende memorie stellen de verzoekende partijen dat het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 8 mei 2014 in de zaak nr. C-483/12 geen invloed heeft op de huidige procedure, aangezien het Hof van Justitie in dat arrest geen standpunt heeft ingenomen met betrekking tot de prejudiciële vraag die het Hof bij zijn tussenarrest nr. 119/2012 van 18 oktober 2012 in de zaak nr. 5232 heeft gesteld.

De verzoekende partijen blijven bij het standpunt dat zij in hun vorige memorie hebben uiteengezet en vorderen de vernietiging van de bestreden wet van 11 april 2012.

A.10. Ook de bvba « Kisado », de bvba « Jetta », de bvba « Chiandro » en de bvba « FRM Mobility Center Restoshop », tussenkomen partijen, zijn van mening dat het voormelde arrest van het Hof van Justitie niets toevoegt aan de argumentatie van hun vorige memorie, die zij in hun aanvullende memories verklaren te handhaven.

A.11. De Waalse Regering is eveneens van oordeel dat het voormelde arrest van het Hof van Justitie geen weerslag heeft op de huidige procedure, nu dat Hof zich onbevoegd heeft verklaard om te antwoorden op de prejudiciële vraag die het Hof had gesteld. Ook de onderhavige zaak valt niet onder het toepassingsgebied van het recht van de Europese Unie.

De Waalse Regering verwijst voor het overige naar haar vorige memories.

A.12. Ten slotte verklaart ook de Ministerraad dat het voormelde arrest van het Hof van Justitie geen aanleiding geeft tot het wijzigen van zijn standpunt. Ook de Ministerraad verwijst derhalve naar zijn vorige memories.

- B -

B.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van de wet van 11 april 2012, die wijzigingen aanbrengt in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening (hierna : de wet van 10 november 2006) wat de toegelaten afwijkingen betreft.

Met de wet van 10 november 2006 beoogde de wetgever een evenwicht te vinden tussen de belangen van de consumenten en de arbeidsomstandigheden van personen die in de kleinhandelssector werkzaam zijn.

Met dat doel voor ogen heeft de wetgever voor de kleinhandel, enerzijds, bepaalde sluitingsuren (artikel 6) en een wekelijkse rustdag (artikel 8) voorgeschreven, en, anderzijds, voorzien in een aantal specifieke regelingen.

Krachtens artikel 6, c), van de wet van 10 november 2006, moeten de nachtwinkels gesloten zijn vóór 18 uur en na 7 uur, behalve als een gemeentelijk reglement andere sluitingsuren bepaalt.

De artikelen 15 tot 17 van de wet van 10 november 2006 voorzien in een aantal afwijkingen op de verbodsbepalingen inzake openingsuren.

Krachtens artikel 16, § 1, van de wet van 10 november 2006 zijn de verboden van de artikelen 6 en 8 niet van toepassing op een reeks specifieke verkoopomstandigheden, zoals bijvoorbeeld de verkopen en dienstverstrekkingen in de luchthavens en havenzones die openstaan voor het internationale reizigersverkeer (artikel 16, § 1, d), en de verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van autosnelwegen, van een assortiment algemene voedingswaren en huishoudelijke artikelen, uitgezonderd gedistilleerde alcoholhoudende dranken en gisthoudende dranken, met een alcoholvolume van meer dan 6 %, op voorwaarde dat de nettoverkoopoppervlakte niet groter is dan 250 m² (artikel 16, § 1, f).

Artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 bepaalde vóór de wijziging ervan bij de bestreden wet van 11 april 2012 :

«Het verbod is evenmin van toepassing op de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van de volgende producten uitmaakt :

a) kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij;

b) dragers van audiovisuele werken en videospelen, alsook de verhuur ervan;

c) brandstof en olie voor autovoertuigen;

d) consumptie-ijs in individuele porties;

e) voedingswaren die in de vestigingseenheid worden bereid en er niet worden verbruikt.

Er is sprake van een hoofdactiviteit indien aan de buitenzijde van de vestigingseenheid enkel naar deze activiteit verwezen wordt, er enkel reclame voor deze activiteit wordt gemaakt, de keuze aan andere producten beperkt is en de verkoop van het product dat of de producten die de hoofdactiviteit uitmaken, minstens 50 % van het jaarlijkse zakencijfer vertegenwoordigt ».

Krachtens artikel 16, § 3, ten slotte, kan de Koning, op voorstel van de minister, de lijst met de sectoren van de handel en de ambacht in paragraaf 1 en de lijst met hoofdactiviteiten in paragraaf 2 aanvullen.

De verzoekende partijen vorderen de gehele vernietiging van de wet van 11 april 2012, maar richten enkel grieven tegen artikel 2 ervan, dat bepaalt:

« In artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden in de inleidende zin de woorden ‘ van de volgende producten ’ vervangen door de woorden ‘ van één van de volgende productgroepen ’;

2° in het tweede lid worden de woorden ‘ aan de buitenzijde van de vestigingseenheid enkel naar deze activiteit wordt verwezen, er enkel reclame wordt gemaakt voor deze activiteit, de keuze aan andere producten beperkt is en ’ geschrapt;

3° in het tweede lid worden de woorden ‘ het product dat of de producten die de hoofdactiviteit uitmaken ’ vervangen door de woorden ‘ de productgroep die de hoofdactiviteit uitmaakt ’ ».

B.2. De verzoekende partijen klagen aan dat zij, wat de sluitingsuren en de wekelijkse rustdag betreft, als uitbaters van nachtwinkels worden gediscrimineerd ten opzichte van de in artikel 16, § 2, c), van de wet van 10 november 2006 bedoelde vestigingseenheden met de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen als hoofdactiviteit (tankstations).

De uitbaters van nachtwinkels dienen de bij artikel 6, c), van de wet van 10 november 2006 bepaalde sluitingsuren en een wekelijkse rustdag in acht te nemen, terwijl de tankstations in hun bijbehorende winkels ook andere waren kunnen aanbieden, zonder sluitingsuren en zonder een wekelijkse rustdag in acht te moeten nemen.

De verzoekende partijen klagen geen verschil in behandeling aan in zoverre de wet van 11 april 2012 de woorden « van de volgende producten » in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 vervangt door de woorden « van één van de volgende productgroepen », noch in zoverre die de woorden « het product dat of de producten die de hoofdactiviteit uitmaken » vervangt door de woorden « de productgroep die de hoofdactiviteit uitmaakt ».

In tegenstelling tot wat de Ministerraad, de Waalse Regering en de andere tussenkommende partijen aanvoeren, zijn nachtwinkels en tankstations wel degelijk vergelijkbaar wat betreft de vraag of zij de wekelijkse rustdag en de sluitingsuren in acht dienen te nemen.

De grief van de verzoekende partijen dat zij worden gediscrimineerd ten opzichte van de tankstations met een winkelinrichting, is wel degelijk gericht tegen de bestreden wet van 11 april 2012, in zoverre, vanwege de schrapping door artikel 2, 2°, van die wet, dergelijke tankstations voortaan, voor de verkoop van andere producten als nevenactiviteit, zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de vestigingseenheid naar die activiteit mogen verwijzen en er reclame voor mogen maken, en de keuze van die andere producten niet langer beperkt is, terwijl voor dergelijke winkels geen beperkingen gelden wat de openingsuren betreft.

B.3.1. Bij zijn arrest nr. 119/2012 van 18 oktober 2012 heeft het Hof aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag gesteld in verband met de uitlegging van het gelijkheidsbeginsel, zoals bepaald in artikel 6, derde lid, van het Verdrag betreffende de

Europese Unie en in de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in samenhang gelezen met de artikelen 15 en 16 van het voormelde Handvest en met de artikelen 34 tot 36, 56 en 57 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

B.3.2. Bij zijn arrest nr. 113/2013 van 31 juli 2013 heeft het Hof, om redenen van proceseconomie, beslist het onderzoek van de huidige zaak op te schorten totdat het Hof zou hebben geantwoord op de prejudiciële vraag in de zaak nr. 5232.

B.3.3. Bij zijn arrest van 8 mei 2014 (C-483/12, *Pelckmans Turnhout NV*) heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie zich onbevoegd verklaard om de prejudiciële vraag van het Grondwettelijk Hof in de zaak nr. 5232 te beantwoorden.

B.3.4. Het Hof van Justitie heeft geoordeeld :

« 23. In de verwijzingsbeslissing noch in de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen wordt [...] aangetoond dat die procedure aanknopingspunten heeft met een van de situaties beoogd door de Verdragsbepalingen waaraan de verwijzende rechter refereert.

24. Wat de toepassing van de door de verwijzende rechter vermelde artikelen 34 VWEU tot en met 36 VWEU inzake het vrije verkeer van goederen betreft, zij er hoe dan ook aan herinnerd dat het Hof reeds meermaals heeft geoordeeld dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op een nationale winkelsluitingsregeling die geldt voor alle betrokken marktdeelnemers die op het nationale grondgebied activiteiten ontplooiën, en die, rechtens en feitelijk, de verhandeling van nationale producten en die van producten uit andere lidstaten gelijkelijk treft (zie met name arresten *Punto Casa en PPV*, C-69/93 en C-258/93, EU:C:1994:226, punt 15, en *Semeraro Casa Uno e.a.*, C-418/93–C-421/93, C-460/93–C-462/93, C-464/93, C-9/94–C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 en C-332/94, EU:C:1996:242, punt 28).

25. Evenzo kan, wat de door de verwijzende rechter eveneens vermelde artikelen 56 VWEU en 57 VWEU inzake het vrij verrichten van diensten betreft, worden volstaan met de vaststellingen dat de betrokken wettelijke regeling geldt voor alle marktdeelnemers die op het nationale grondgebied activiteiten ontplooiën, dat zij overigens niet tot doel heeft de voorwaarden voor de uitvoering van de dienstverrichting van de betrokken ondernemingen te regelen, en ten slotte dat de beperkingen die zij voor het vrij verrichten van diensten teweeg zou kunnen brengen, zo onzeker en indirect zijn dat van de in de regeling vervatte verplichting niet kan worden gezegd dat zij deze vrijheid belemmert (zie naar analogie, arrest *Semeraro Casa Uno e.a.*, EU:C:1996:242, punt 32).

26. Uit een en ander volgt dat niet is komen vast te staan dat het Hof bevoegd is om de door de verwijzende rechter vermelde bepalingen van het Handvest uit te leggen ».

B.3.5. Uit het voormelde arrest C-483/12 blijkt dat het recht van de Europese Unie niet relevant is voor het onderzoek van het middel.

B.4. Uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet van 11 april 2012 blijkt dat die wet een compromis is, na overleg met de kleinhandelssector.

De wet beoogt de rechtsonzekerheid tegen te gaan die was ontstaan door een verscheidenheid van interpretaties van artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 in de rechtspraak. Meer bepaald was er onduidelijkheid of men, voor het bepalen van de « hoofdactiviteit », de verkoop van de diverse categorieën van producten (thans productgroepen genaamd) opgesomd in de *litterae* a) tot e) van die paragraaf, mocht cumuleren. Bovendien was er, voor de verkoop van andere producten als nevenactiviteit, geen eenduidigheid van wat werd bedoeld met het vereiste dat « de keuze aan andere producten beperkt is ».

Voortaan moet de hoofdactiviteit van de in artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 bedoelde vestigingseenheden de verkoop zijn van « een van de [...] productgroepen » die in de *litterae* a) tot e) van die paragraaf zijn opgesomd en is het die hoofdactiviteit die minstens 50 pct. van de jaarlijkse omzet moet vertegenwoordigen.

Vanwege de schrapping van de bewoordingen «aan de buitenzijde van de vestigingseenheid enkel naar deze activiteit wordt verwezen, er enkel reclame wordt gemaakt voor deze activiteit, de keuze aan andere producten beperkt is en », is er evenwel geen beperking meer wat de publiciteit met betrekking tot de nevenactiviteiten en het assortiment betreft, hetgeen de verzoekende partijen aanklagen.

B.5. Naar aanleiding van het amendement dat heeft geleid tot de bestreden bepaling, is tijdens de parlementaire voorbereiding gesteld :

« Voorgesteld wordt om de cumulatie van de deelomzetten die voortvloeien uit de verkoop van de ‘ productgroepen ’ onder de punten a) tot en met e) te verbieden.

Het aandeel van vijftig procent van het jaarlijkse omzetcijfer blijft echter gehandhaafd, terwijl het verbod op reclame aan de binnenzijde wordt opgeheven.

De goedkeuring van het amendement zal duidelijkheid scheppen en aldus de rechtszekerheid bevorderen. Indien door de verkoop van een van de productcategorieën een omzet wordt bereikt, die vijftig procent van het omzetcijfer op jaarbasis vertegenwoordigt, zijn er geen restricties meer met betrekking tot het aanbod van andere producten en wordt reclame in de zaak voor andere producten toegestaan » (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-1385/007, pp. 7-8).

De wetgever heeft na lang overleg en rekening houdend met de adviezen van diverse actoren uit de handelssector een einde willen maken aan bepaalde verkooppraktijken waarbij – zonder de wekelijkse rustdag en de sluitingsuren in acht te nemen – cumulatief producten werden aangeboden uit verscheidene van de onder *litterae* a) tot e) van artikel 16, § 2, van de wet van 10 november 2006 bedoelde productcategorieën.

Nu hij heeft gepreciseerd dat de helft van de jaarlijkse omzet moet worden verwezenlijkt met één van de productgroepen bedoeld in de respectieve *litterae* a) tot e), - waaronder de verkoop van brandstof en olie voor autovoertuigen (tankstations) - heeft hij in redelijkheid kunnen oordelen dat het niet langer nodig was voor te schrijven dat de reclame tot die ene hoofdactiviteit beperkt moest zijn. Bovendien vermocht de wetgever er rekening mee te houden dat het voorschrift dat de keuze aan andere te koop gestelde producten « beperkt » moest zijn, aanleiding gaf tot rechtsonzekerheid.

De wetgever heeft aldus, bij het zoeken naar een compromis, door de verkoop van een van de vijf bepaalde productgroepen als hoofdactiviteit mogelijk te maken zonder beperking inzake openingsuren, een keuze gemaakt die niet zonder redelijke verantwoording is.

B.6. Het middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 9 oktober 2014.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

A. Alen